

К.е.н., Чернодон В.І.

Вінницький інститут економіки

Тернопільського національного економічного університету

РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОГО САДІВНИЦТВА: ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ

Розвиток є закономірною якісною зміною матеріальних та ідеальних об'єктів, що характеризується як безповоротній та направлений процес [1, с.400]. Зміни є характерними для процесів функціонування, тобто циклічного відтворення постійної системи зв'язків і відносин; при відсутності направленості змін не можуть накопичуватися, що позбавляє процес характерний для розвитку єдиного внутрішнього взаємозв'язку; відсутність закономірностей характеризує випадкові зміни. В результаті розвитку виникає новий якісний стан об'єкта. Існуючу характеристику розвитку складає час, оскільки будь-який розвиток здійснюється в реальному часі, що впливає на його направленість.

Основними засадами розвитку будь-якої галузі на нашу думку є:

- нормативно-правове забезпечення;
- інформаційне забезпечення;
- забезпечення ефективного функціонування.

Розвиток окремої галузі у системі народногосподарського комплексу - складний процес, в якому взаємодіють позитивні та негативні фактори, а періоди прогресивного розвитку змінюються регресією, тобто розвиток відбуваються під впливом сукупності факторів політичного, економічного, організаційного та соціального характеру.

Під впливом фактору часу змінюються вимоги населення до продуктів харчування, в першу чергу щодо якісних характеристик, генетики, екологічної безпеки. Плоди, ягоди та продукти їх промислового переробки належать до цінних продуктів харчування, мають виняткові лікувальні властивості, в тому числі й протирадіаційні, тому особливо актуальною є проблема забезпечення ефективного функціонування цієї галузі та складових її успішного розвитку, забезпечення державного регулювання й підтримки даної галузі в Україні.

Значною мірою розвиток галузі садівництва залежить від ефективної системи державного регулювання. Основними складовими державного регулювання й підтримки відродження та поступу промислового садівництва України є:

а) надання пільгових кредитів на створення багаторічних насаджень та формування виробничої й ринкової інфраструктури;

б) на ближчу перспективу зберегти дію Закону про виділення 1 % збору від сум реалізацій алкогольних напоїв і пива для розвитку садівництва, виноградарства і хмелярства. Важливо, щоб розподіл цих коштів був максималь-

но прозорим. Садівницьким підприємствам і фермерським господарствам виділяти їх лише за проектами чи бізнес-планами на створення насаджень за умов належної наукової експертизи цієї документації галузевими науково-дослідними установами. Це сприятиме радикальному поширенню інноваційно-інтенсивних технологій виробництва плодів, ягід і садивного матеріалу;

в) радикальне удосконалення механізму формування амортизаційного фонду в промисловому садівництві через щорічні амортизаційні відрахування з балансової вартості багаторічних насаджень. Відрахування доцільно справляти за нормами встановленими в 1991 р., які найповніше відповідають теоретичній суті амортизації цих основних засобів виробництва. Для того, щоб амортизаційний фонд безпосередньо використовувався на відтворення конкретних видів плодоягідних насаджень, він має формуватися за кожною плодовою та ягідною культурою й за типами насаджень;

г) з метою ретельного встановлення змін, що сталися протягом задіяних в останні роки реформ у промисловому садівництві країни та оцінки сучасного кількісного та якісного складу насаджень, а також, уточнення кількісного складу суб'єктів промислового садівництва, надто виразною є потреба в найближчий час обстежити та індексувати балансову вартість плодкових і ягідних насаджень через систему Держкомстату здійснити одночасний облік усіх наявних організаційних структур, які спеціалізуються на товарному виробництві плодів і ягід з одночасною фіксацією у них площ насаджень, а також стану виробничої і ринкової інфраструктури та передбачення перспектив розвитку галузі на оглядову перспективу;

д) для захисту вітчизняних товаровиробників садівницької продукції від експансії з інших країн винятково важливо встановлювати квоти на ввезення тих видів садівницької продукції які успішно можна виробляти в Україні;

е) доцільно встановлювати певні обсяги державних закупівель плодів і ягід з врахуванням потреб державних організацій, зокрема лікарень, дитячих садків, лікувальних закладів, армії тощо;

з) з метою найоперативнішого поширення інформації щодо новітніх досягнень науки і техніки в структурі науково дослідних установ із садівництва важливо створювати дорадчі підрозділи з функціонуванням їх на госпрозрахунковій основі.

Найгострішою в промисловому садівництві є проблема фінансового забезпечення. В основному цим пояснюється великий спад в обсягах виробництва плодів і ягід і різке зменшення площ плодоягідних насаджень, зокрема мододих [2, с.59].

Тому, на нашу думку до функціональних засад розвитку галузі садівництва слід віднести:

- насичення капіталом, важливою формою якого виступає інвестування

процесу створення основних фондів і розширення виробництва, що не є кінцевою метою інвесторів, воно є засобом виконання функції виробництва продукції або надання послуг з метою отримання прибутку чи іншого ефекту. Інвестування, як поняття, повинно разом з його основними структурними взаємовідносинами і цілями відображати контроль інвестицій в соціально-економічному розвитку;

- управління процесом розвитку галузі та визначення його напрямів у садівництві, виробничий процес та окремі його операції мають бути раціонально організовані в просторі і часі, обумовлені зростаючою інформатизацією економічних відносин та визначальною роллю інформації при прийнятті управлінських рішень як на макро-, так і на мікрорівні.

- ефективне функціонування, у промисловому садівництві підприємницький аспект має спрямовуватись на вирощування високоякісної продукції, зниження її собівартості, підвищення врожайності насаджень, що у підсумку забезпечить належний прибуток. Все це зумовлює підприємця ретельно враховувати та системно аналізувати рівень і структуру виробничих витрат, зокрема, матеріальних ресурсів, енергоносіїв, плату за оренду землі та майна, а також вишукувати та використовувати реальні можливості зниження витрат.

Література

1. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. – 5-е изд. – М.: Политиздат, 1987. 590с.
2. Шестопаль О.М. Л.М. Симиренко - фундатор економіки і організації промислового садівництва та його послідовники - К.:ННЦ ІАЕ, 2005. – 70 с.